

Cjelodnevna nastava za male građane ili male poslušnike i nasilnike (1)

Autor/ica Saša Radusin Objavljeno: 17. studenog 2023.

Tema: građanski odgoj HDZ Kakva nam cjelodnevna škola treba

Foto: Pariter

U našim školama traje obrazovno-reformski eksperiment koji se zove Cjelodnevna nastava, a koja bi - uz postojeći izborni predmet "Svijet i ja", te međupredmetne teme "Građanski odgoj", "Osobni i socijalni razvoj", "Zdravlje", "Održivi razvoj" i sl. - trebala, između ostalog, doprinijeti i cjelokupnom socijalnom razvoju naših školaraca.

Produžena cjelodnevna nastava osim općih ciljeva trebala bi tako prema ciljevima kurikuluma za spomenute predmete kontinuirano kultivirati i kritičko mišljenje učenika, kompetencije za građansku participaciju, uvažavanje ljudskih prava i stvaranje prostora socijalne pravednosti kako bi se kod djece razvile univerzalne vrijednosti i kompetencije za socijalno odgovorno građanstvo.

Dok dio mladih sije mržnju i nasilje prema strancima, gradske vlasti opstruiraju Građanski odgoj u školama

No, **mnoge jedinice lokalne samouprave u Hrvatskoj i dalje se opiru** formalnom uvođenju Građanskog odgoja u škole, a sama međupredmetna tema Građanski odgoj, iako je dio kurikuluma Ministarstva obrazovanja, polako se i u školama u Programu cjelodnevne nastave, kao i onima koji imaju klasičan model nastave, izgubila negdje između školskih uprava i lokalnih ili nacionalnih vlasti, pa tako Građanski odgoj postoji jedino u onim školama koji ga samostalno i odlučno provode, rekli bismo, uprkos njegovom državno-političkom zanemarivanju, a najčešće i odbijanju.

Posljednji primjer odbijanja uvođenja tema Građanskog odgoja je onaj **grada Dubrovnika**, središtu nekoć slavne, slobodarske i prema strancima, manjinama i ostalim putnicima namjernicima uvijek tolerantne Dubrovačke republike. No, tradicije su tu da se ruše.

Ovo ljeto smo, naime, bili svjedoci stravičnog događaja na dubrovačkom Babinom Kuku kad su **petorica mladića iz Dubrovnika i Konavala (dobi od 17-22 godine) brutalno premlatili sezonske radnike**, izživljavali se nad njima, udarali ih šakama i nogama, te ih vrijeđali na nacionalnoj osnovi.

U doba kad kao društvo, ponekad stvarno, a ponekad tek hinjeno, pokušavamo reformirati škole, u njih uvesti i cjelodnevnu nastavu kako bismo djecu i mlade duže i bolje poučavali, ali i još kvalitetnije "sklonili od opasnosti što dolaze s ulice" poput nasilništva, huliganizma, ekstremizma, droge i sl., u to naše, navodno "europsko", demokratsko, liberalno i građansko doba, **vlasti mnogih gradova** pa tako i rečenog Dubrovnika se još uvijek opiru uvođenju Građanskog odgoja koji, koliko znamo, jedini u našim školama poučava sustavno o posljedicama ekstremnih totalitarnih ideologija po društvo, o površnosti i lažnim "činjenicama" na društvenim mrežama, o nasilju prema drugima i drugačijima, kibernetičkom nasilju itd.

Građanski odgoj protiv nasilja među mladima

Podsjetimo da je dubrovački SDP još prije incidenta na Babinom Kuku u proceduru uputio "Prijedlog odluke o pripremama za uvođenje Građanskog odgoja u škole kojima je osnivač Grad Dubrovnik.", ali je **taj prijedlog odbijen**.

Zanimljivo je, također, što i Program cjelodnevne nastave koji u većini članica Europske unije služi, između ostalog i jačanju implementacije vrijednosti Građanskog odgoja u nastavne programe, jer bi prema općim ciljevima Cjelodnevne nastave trebao omogućiti djeci "život ispunjen raznovrsnim sadržajima koji će povoljno utjecati na razvoj njihove cjelovite osobnosti te individualnih i jedinstvenih potencijala"; kao i pružiti djetetu "razvoj kao društvenog bića – tijekom cjelodnevnog školskog programa ili nastave uz stalnu prisutnost socijalne interakcije koja omogućuje razvoj i usavršavanje njihovih socijalnih vještina" (!).

U socijalne vještine vjerojatno spada prihvaćanje drugih i drugačijih, a ne, recimo, njihovo ozljeđivanje, tako da je šteta da Dubrovnik svojoj djeci ne želi priuštiti nešto za što se, barem prema proklamiranim ciljevima, odlučila i sama Vlada RH. No, obzirom da **Vlada RH ne čini ništa kako bi vrijednosti Građanskog odgoja uključila u obrazovnu reformu** i Program cjelodnevne nastave Gradu Dubrovniku kao ispostavi HDZ-ove lokalne vlasti vjerojatno ne preostaje ništa drugo nego da slijedi svoju stranačku maticu u Zagrebu.

Ispada da HDZ-ova vlada koja je sama nametnula što brže uvođenje, zasad eksperimentalnog Programa cjelodnevne nastave, zapravo **prikriveno i dalje odustaje od jednog od važnijih razloga njegova uvođenja** što bi možda bilo i tragikomično da se ne radi o dosljednosti HDZ-a koja je počesto, ipak samo tragično upitna.

Školarci u HDZ-ovim gradovima zakinuti za Građanski odgoj

Djeca tako i dalje, pogotovo u HDZ-ovim gradovima ostaju zakinuta za Građanski odgoj koji postaje u cijeloj Evropi temelj obrazovanja mladih građana za život u demokratskom duštvu.

"Nažalost", pojašnjavaju u SDP-u, "za naš prijedlog nije bilo sluha kod vladajućih, a naše razočaranje proizlazi iz činjenice da Građanski odgoj služi kao alat za osnaživanje naše mladeži. Podučavajući ih o pravima, slobodama, odgovornostima i izazovima s kojima će se suočavati kao građani pripremamo ih da spremni dočekaju izazove pred njima i da stvaraju bolje društvo. Uveo bi se u pete razrede kao izvannastavna aktivnost, na dobrovoljnoj bazi uz suglasnost roditelja, jedan sat tjedno.

SDP-ova potpredsjednica Sabora i zastupnica **Sabina Glasovac** naglasila je kako je Dubrovnik jedan od gradova koji nije prihvatio uvođenje Građanskog odgoja u školama **mada mu je Grad Rijeka gdje se program primjenjuje besplatno ponudio kurikulum i udžbenike** kao i drugim gradovima i županijama. Zanimljivo je i da je model Građanskog odgoja i obrazovanja koji se primjenjuje u riječkim školama pohvalila i preporučila i Europska komisija.

Pa, ipak kako pojašnjava Glasovac; "Grad Dubrovnik i županiju Dubrovačko-neretvansku to ne zanima jer je očito da im odgovara da su mladi nezainteresirani, niske razine građanskih kompetencija, politički nepismeni, budući građani koji ne preispituju odluke niti funkcioniranje lokalnih vlasti."

U dubrovačkom SDP-u nakon slučaja na Babinom Kuku istaknuli su kako je "Nasilje simptom duboko ukorijenjenih problema u našem društvu", te dodaju da je **"put nasilja i zlostavljanja koji sve češće izabiru mladi ljudi, znak da smo kao društvo podbacili**. Stoga, pozivaju da se ovakve stvari preveniraju odgojem i obrazovanjem, te implementacijom građanskog odgoja u nastavne programe.

"Odgajajmo našu djecu da cijene naše različitosti, da poštuju prava drugih i da shvate posljedice svojih postupaka", naglašavaju u dubrovačkom SDP-u, no pitanje je da li to ikoga zanima u ovom društvu osim možda pokojeg roditelja i nastavnika.

Odbijanjem Građanskog odgoja HDZ dovodi u pitanje svoju navodnu proeuropsku politiku

S obzirom na **upornu opstrukciju Građanskog odgoja od strane HDZ-a** Program cjelodnevne nastave očigledno će u svoju daljnju implementaciju ići bez elemenata nastave koji osvještavaju građanske, demokratske i socijalne odgovornosti kod mladih, a koje između ostalih efikasno poučava riječki model Građanskog odgoja. Potrebu poučavanja vrijednosti koje donosi taj model potvrđuje i nedavno donesena Strategija obrazovanja Vijeća Europe 2030. pod naslovom "Učenici prije svega – obrazovanje za sadašnja i buduća demokratska društva".

Kad se tome pribroji opće urušavanje razine demokratskih procesa te činjenica da postoji snažan konsenzus unutar EU da nam građanski odgoj i obrazovanje danas itekako trebaju, rezolucija sadržava poziv na "stvaranje Europskog prostora građanskog obrazovanja koje bi kroz alate oko kojih postoji konsenzus mogli dignuti razinu kompetencija za sudjelovanje u demokratskim procesima".

Hrvatska vlada i obrazovne vlasti na svim razinama, pogotovo onim HDZ-ovim, ovime su također pozvane na podizanje razina "kompetencija za sudjelovanje u demokratskim procesima".

Poznavajući obrazovnu i demokratsku tradiciju naše stožerne stranke, u kojoj, primjerice, postoji kurikulum za Građanski odgoj, ali ne i njegova obavezna implementacija u nastavne programe, pitamo se na koji bi način - ta uvažena institucija našeg političkog života - uopće mogla doprinijeti ovoj važnoj Strategiji obrazovanja Vijeća Europe?

** Članak je četvrti dio autorske teme "Kakva nam cjelodnevna škola treba" i objavljen je uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije.*